

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Підходи до складання місцевих бюджетів-2024 (особливості та новели)

КИЇВ, 2023

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Вебінар відбувається у рамках Програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що виконується міжнародною організацією Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) та фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Овчаренко Тетяна
експерт-консультант, консультант Програми DOBRE
Бюджет та управління фінансами Програми USAID DOBRE

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

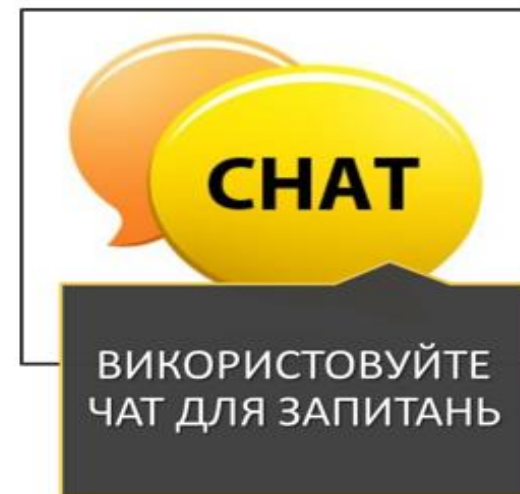
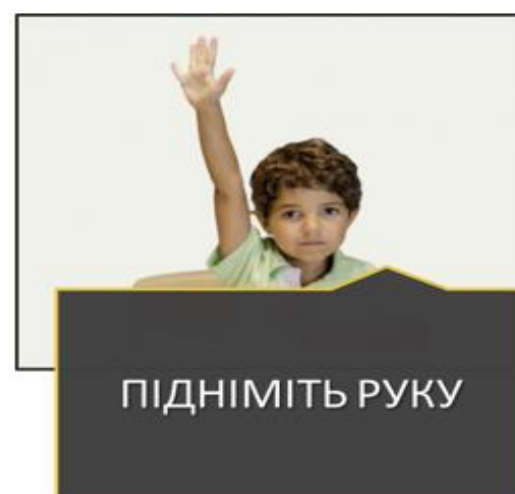
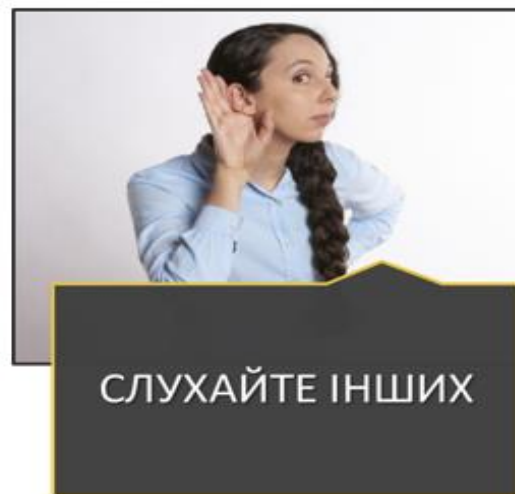
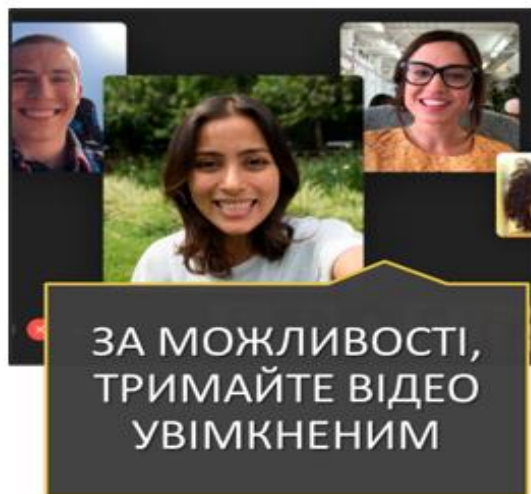
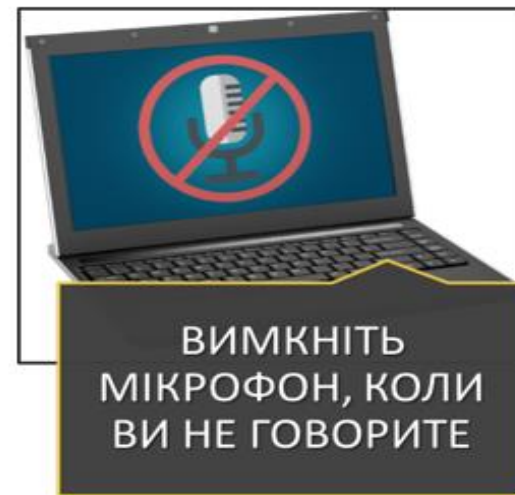
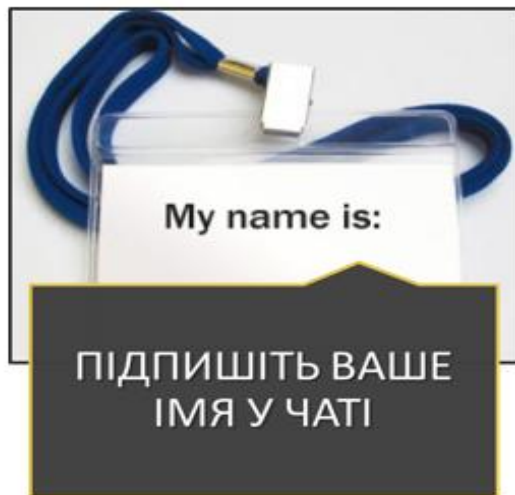

ALL-UKRAINIAN
ASSOCIATION

Global Communities

Ukraine

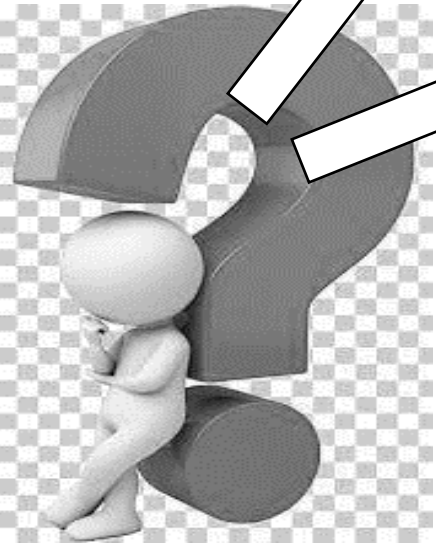

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Що передувало
підготовці
проекту
**Держбюджету
на 2024 рік**

- **Зміни до БКУ** (ЗУ від 27.07.2023 № 3278-IX «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» БКУ та інших законодавчих актів України»)
 - ✓ виконано зобов'язання Уряду за 4 структурними маяками Меморандуму з МВФ:
 - ❖ - відновлення з 01.01.2024 дії норм БКУ щодо складання **Бюджетної декларації** як документа середньострокового бюджетного планування
(планується змінами до БКУ відновити норми статті 75-1 у частині складання у 2024 році прогнозу місцевого бюджету як документа середньострокового бюджетного планування)
 - ❖ - Міністерство фінансів України розробляє Стратегію управління державним боргом на 2024-2026 роки
 - Надано гаранту право ініціювання дебетового переказу коштів поточних/ депозитних рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта (ст.17 БКУ)
 - До кожного проекту закону про внесення змін до закону про Держбюджет Мінфін подає до Комітету ВРУ з питань бюджету експертний висновок щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді та на середньостроковий період«(ст.52 БКУ)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ОТГ ALL-UKRAINIAN
ASSOCIATION

 **Global
Communities**
Ukraine

ЗУ

№3278

В частині місцевих бюджетів:

- **Ст. 64 БКУ доповнити пунктом 36⁻⁵ такого змісту:**
36⁻⁵) **70 відсотків плати за надання адміністративних послуг** уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України відповідно до законів України «Про дорожній рух» і «Про перевезення небезпечних вантажів», що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцем надання послуг". – з **01.01.2024** (*Не плануємо – по факту отримання*)
- **Пп а п 3 ч. 1 статті 91** викласти в такій редакції:
"а) програми місцевого значення стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі на підтримку діяльності молодіжних центрів, заходи та **проекти у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності**". – з **01.01.2024**

У Прикінцеві та перехідні положення:

20⁻²...тимчасово з бюджетів **міських територіальних громад з адміністративним центром у місті обласного значення - обласному центрі** та з обласних бюджетів можуть здійснюватися **видатки на оплату послуг з підготовки фахівців на рівні фахової передвищої освіти на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та/або комунальної власності, за умови що ці заклади мають ліцензії на провадження такої освітньої діяльності та акредитацію відповідних освітньо-професійних програм**";

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЗУ
№3278

В частині місцевих бюджетів:

У Прикінцеві та перехідні положення:

22⁻². Установити, що в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності ОМС або військовій адміністрації можуть приймати рішення про перерахування коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету з подальшим розподілом таких коштів Кабінетом Міністрів України, а також, як виняток з положень [пункту 11](#) розділу "Прикінцеві положення" ЗУ "Про Державний бюджет України на 2022 рік", про спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на **1 січня 2023 року** згідно з [пунктом 11](#) розділу "Прикінцеві положення" ЗУ «Про Державний бюджет України на 2022 рік», на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на **оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення** громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану, на **заходи з ліквідації наслідків** збройної агресії РФ проти України за напрямками, передбаченими [абз четвертим статті 29 Закону України](#) "Про Державний бюджет України на 2023 рік" (з можливістю передачі таких коштів іншому місцевому бюджету).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Ст. 29 ЗУ
«Про Держ
бюджет
2023
Напрями:

- **будівництво** (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт) **громадських будинків та споруд** (з урахуванням вимог безпеки щодо захисних споруд цивільного захисту та військових об'єктів (споруд, будинків, позицій, казарм, складів, доріг тощо)), захисних споруд цивільного захисту та військових об'єктів (споруд, будинків, позицій, казарм, складів, доріг тощо);
- **будівництво об'єктів інфраструктури**, зокрема пов'язаних з наданням послуг з водопостачання, водовідведення, виробництва теплової енергії, тепlopостачання, електропостачання; нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, розроблення проектної (проектно-кошторисної) документації будівель для **забезпечення житлом ВПО** та осіб, які втратили його внаслідок воєнних дій, спричинених збройною агресією РФ проти України;
- **розроблення проектної** (проектно-кошторисної) **документації** для об'єктів, які **зруйновані** внаслідок збройної агресії РФ проти України;
- **будівництво, ремонт та інші інженерно-технічні заходи із захисту об'єктів критичної інфраструктури;**
- **закупівлю шкільних автобусів, спеціального транспорту** для закладів охорони здоров'я та комунальних підприємств з благоустрою територій;
- **компенсацію за знищений/пошкоджений об'єкт житлового призначення** (у т.ч. дачні та садові);
- **відновлення пошкоджених об'єктів житлового** (у т.ч. дачні та садові) та **громадського** призначення;
- нове будівництво об'єктів **житлового** призначення для осіб, які **втратили житло** внаслідок воєнних дій, спричинених збройною агресією РФ проти України, **розроблення та експертизу** проектної документації на будівництво таких об'єктів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЗУ №3278

В частині місцевих бюджетів:

У Прикінцеві та перехідні положення:

58. Установити, що до 1 січня 2024 року фінансове забезпечення **бюро судово-медичної експертизи** здійснюється у порядку, що діяв до внесення змін до цього Кодексу Законом України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень" від 3 листопада 2022 року [№ 2709-IX](#)".

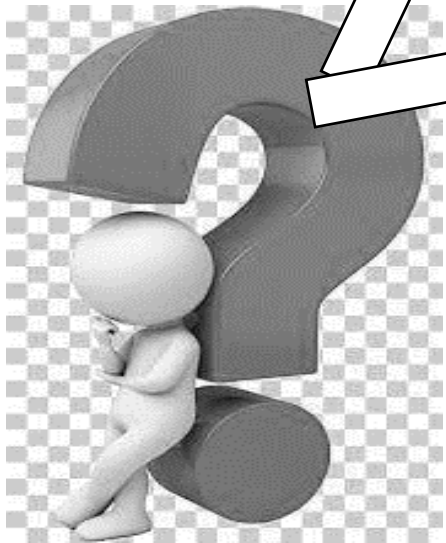
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Що передувало
підготовці
проекту
**Держбюджету
на 2024 рік**

■ Складання макроекономічного прогнозу

- Мінекономіки **не розробляло** макроекономічний прогноз за причини «високого ступіню невизначеності в мінливих умовах війни, відсутності необхідної статистичної інформації, оскільки Держстат призупинив публікацію певного кола даних (наприклад, показники ринку праці) або публікує інформацію із запізненням»
- Надали Мінфіну мінімальний перелік даних, необхідних для складання бюджету на 2024 рік (прогнозне значення ВВП, обсягів експорту, імпорту, інфляції – 13,8% та **курсу долара – 41,4 грн за долар**:
 - ✓ реальний ВВП у 2024 році зросте на 5% (цьогоріч очікують 2,8%),
 - ✓ обсяг експорту збільшиться на 7,5%, а імпорт навпаки скоротиться на 5,5%.
 - ✓ середня зарплата наступного року має скласти 21,85 тис грн на місяць року (цьогоріч 18,2 тис грн)

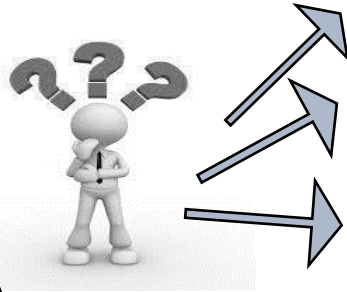

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024р

Проект Закону
про Державний
бюджет України
на 2024 рік
**№ 10000 від
15.09.2023**

- ✓ **Безпека і оборона** - пріоритет номер один (21,6% ВВП)
- ✓ один з рекордних **дефіцитів** -1,59 трлн грн або 20,4% від ВВП (у 2023 році - 27% ВВП);
- ✓ усі невійськові видатки України фінансуватимуть партнери (усі зібрані всередині країни податки будуть спрямовані на війну)

Державний борг України перевищить 104% ВВП (у 2024 році Україні потрібно залучити 42,8 млрд дол міжнародного фінансування (без грантів) від США, ЄС, МВФ та ін. Внутрішнє фінансування – 421,6 млрд грн (витрати на погашення внутрішніх боргів)

Планується підвищення:

- **мінімальної зарплати** з 1 січня - **7100 грн**, а з 1 квітня – **8000 грн (+19,4%)**
- розміру посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС з 1 січня - **3 195 грн**, грн з 1 квітня - **3 600 грн (+ 24,4 %)**

Прожитковий мінімум з 1 січня становитиме **2920 грн (+12,8%)**.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Що буде з зарплатою в доларовому еквіваленті у 2024 році

- Розмір мінімальної зарплати у доларовому еквіваленті наступного року дещо **скоротиться**, якщо брати для розрахунку той курс, який очікують в Уряді (41,4 грн за долар).

(Довідково:

Найвищою мінімальна зарплата була у 2021 році, коли становила майже 220 дол на місяць.

У 2024 році вона зменшиться на 15%)

Для інформації:

Підвищення мінімалки вплине і на доходи працівників державного апарату. Крім цього, держслужбовців очікує зміна принципів нарахування зарплати – буде запроваджена на державній службі система "грейдів", яка має вирівняти диспропорції в умовах оплати праці. Наразі зарплати на аналогічних посадах у різних міністерствах можуть відрізнятись у рази.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 р Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 р

Доходи:

- ✓ **Доходи загального фонду** - 1560 млрд грн (+345 млрд грн до 2023 року), переважно за рахунок податків-ПДВ з вироблених в Україні товарів + 70,1 млрд грн (297,8 млрд грн), ПДВ з імпорту + 60,6 млрд грн (455,5 млрд грн).
- ✓ **ПДФО** + 36,4 млрд грн,
- ✓ **Податок на прибуток підприємств** + 62,8 млрд грн (пропонують збільшити податкове навантаження на банки, які отримують значні доходи, розміщуючи вільну ліквідність у депозитних сертифікатах НБУ.)

Довідково:

У регуляторі пропонують підняти ставку податку на прибуток для банківських установ.

Сам Нацбанк у 2024 році через значні виплати банкам за депсертифікати планує 130 переказати до держбюджету лише 17,7 млрд грн. Це при тому, що уряд платить НБУ близько млрд грн процентів за ОВДП.

Проект
Закону про
Державний
бюджет
України на
2024 рік
**№ 10000 від
15.09.2023**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 року Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

Доходи:

Проект
Закону про
Державний
бюджет
України на
2024 рік
№ 10000
від
15.09.2023

Планують:

✓ **Спрямувати до загального фонду** бюджету усі зібрані акцизи

Що це означає:

- відмову від існування **дорожнього фонду**, з якого фінансуються роботи з будівництва та ремонту доріг (Акцизи з транспортних засобів та пального, тепер направлятимуть до **загального фонду** з можливістю використання їх на потреби оборони.)
- збільшення надходжень до загального фонду бюджету від акцизного податку (*+більш ніж на 100 млрд грн у 2024 році*)

✓ **Забрати у місцевих бюджетів надходження від ПДФО з доходів військовослужбовців** (*93,7 млрд грн у 2024 році спрямують до спеціального фонду бюджету* - виникає конкретне цільове використання: половину витратять на придбання військової техніки, а іншу половину – на виробництво та закупівлю дронів).

Зараз ці кошти осідають за місцем розташування військових частин. Завдяки цьому податку лише в січні-липні 2023 року **профіцит фінансових ресурсів в громадах** склав 80,6 млрд грн (+ 13 млрд грн до аналогічного періоду 2022 року) - співмірний з місячними надходженнями всього держбюджету. Профіцит понад 10% у 904 з 1 646 місцевих бюджетів, 227 громадам коштів не вистачає

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 року Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

Для місцевих бюджетів:

- ✓ **інші субвенції з державного бюджету – 10 624,9 млн грн**
- ✓ **Дотації – 57 889,8 млн грн, у т. ч:**
 - **базова дотація – 21 117,7 млн грн;**
 - **додаткові дотації – 3 353,8 млн грн, з них:**
 - на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – **2 950 млн грн;**
- ✓ **Додаткова дотація (33,4 млрд грн) для підтримки ТГ, у яких зменшуються надходження до бюджетів.**

Проект
Закону про
Державни
й бюджет
України на
2024 рік
№ 10000
від
15.09.2023

15 вересня 2023 року Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

Для місцевих бюджетів:

Проект
Закону про
Державний
бюджет
України на
2024 рік
**№ 10000 від
15.09.2023**
додатки № 5
та № 6

- ✓ **Субвенції за спецфондом** державного бюджету – **8 921,7 млн грн**, у т.ч
 - реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з МБРР проекту «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей» – **37,2 млн грн**;
 - реалізацію проектів у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – **2 346,5 млн грн**;
 - реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України – **4 499 млн грн**;

Вперше передбачено субвенцію зі спеціального фонду державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проекту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)» - **248,4 млн гривень**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 року Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

Видатки:

- ✓ **Соцзахист** – 468,8 млрд грн (+5,6% до 2023 року) – підтримка ветеранів +14,3 млрд грн, +3,8 млрд грн інститут помічника ветерана, +0,5 млрд грн кладовище, ВПО, субсидії, індексація пенсій;
- ✓ **Освіта** – 178,8 млрд грн (+ 22,9 млрд грн) – підвищення зарплати вчителів, укриття, модернізація їдалень, безбар'єрний простір, шкільні автобуси
- ✓ **Охорона здоров'я** -201,9 млрд грн (+ 24,4 млрд грн), програма медичних гарантій – 158,8 млрд грн (+13,7%)
- ✓ цифрова трансформація пріоритетних галузей та сфер суспільного життя – 2,5 млрд грн (+2,1 млрд грн до 2023)
- ✓ культура – 10,7 млрд грн (+2,3 млрд грн до 2023). У бюджеті вперше враховано запровадження сертифікатів на книжки для дітей - 376 млн грн;
- ✓ спорт – 7,5 млрд грн (+3,6 млрд грн до 2023).;
- ✓ видатки на МЗС – 8,3 млрд грн (+2,2 млрд грн). Збільшено видатки МЗС для посилення інституційних можливостей закордонних дипломатичних установ України;
- ✓ підтримка бізнесу – 30,8 млрд грн - для Фонду розвитку підприємництва, надання грантів на створення/розвиток бізнесу, забезпечення громадян житлом через Українську фінансову житлову компанію, часткова компенсація вартості сільгосптехніки та обладнання вітчизняного виробництва

Проект
Закону про
Державний
бюджет
України на
2024 рік
№ 10000
Від
15.09.2023

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

15 вересня 2023 року Уряд схвалив проект Закону про Державний бюджет України на 2024 рік.

Видатки:

Проект
Закону про
Державний
бюджет
України на
2024 рік
№ 10000
від
15.09.2023

- ✓ - **18 млрд грн** - На компенсацію частини процентів за кредитами бізнесу у межах програми "5-7-9" на 2 млрд грн більше, ніж у 2023 році).
- ✓ **3 млрд грн**, На підтримку реалізації внутрішніх інвестиційних проєктів.- на створення індустріальних парків -1 млрд грн, на надання грантів бізнесу - 1,4 млрд грн
- ✓ На гуманітарне розмінування земель - 2 млрд грн.

Через фактичне розформування дорожнього фонду, фінансувати відновлення доріг у прифронтових регіонах обіцяють з резервного фонду. Його загальний обсяг становитиме 44,7 млрд грн (у понад 2 рази більше, ніж у плані на 2023 рік).

- На державні борги - понад 1 трлн грн: 606,5 млрд грн на погашення основної суми та 422 млрд грн на виплату процентів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Які ризики та проблеми - 2024

- Неотримання всієї суми зовнішнього фінансування, яка закладається (від США 12-14 млрд дол)
- ЄС планує виділити Україні лише 9 млрд євро, тоді як заклали вдвічі більшу суму.
- програма співпраці з МВФ передбачає, що активні бойові дії мають закінчитися всередині наступного року. Закладено у бюджет такі ж обсяги видатків на війну, як і у 2023 році
- реструктуризація зовнішнього боргу – термін [канікули в обслуговуванні боргів](#) за євробондами спливає в середині 2024 року
- не закладено виплат за зовнішнім комерційним боргом - потрібні будуть нові переговори з кредиторами
- неточність макропрогнозу
- стійкість макроекономічної ситуації забезпечує низький прибуток НБУ (для наповнення бюджету банк може суттєвого підвищити курс долара, або прямо фінансувати видатки, купуючи ОВДП чи ввімкнути «друкарський верстат» при недоотриманні зовнішньої допомоги

**Коли ВРУ буде
приймати
Держбюджет**

Не пізніше 20 жовтня - у першому читанні
До 1 грудня – в цілому

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Про особливості
складання проектів
місцевих бюджетів
на 2024 рік

Лист МФУ

№ 05110-08-6/22354

від 16.08.2023

Необхідно врахувати:

- Трирічні прогнози місцевих бюджетів у 2023 році **не складаються** (*призупинено дію ст. 75-1 БКУ*)
- Разом з проектом місцевого бюджету мають бути пораховані показники на 2025-2026 роки (*по аналогії з держбюджетом на виконання Меморандуму з МВФ*)

Рекомендація :

Спочатку скласти проект бюджету на 2024 рік, а вже потім – прогноз на два наступні бюджетні періоди.

Про схвалення
Урядом України
проекту Державного
бюджету України на
2024 рік
Лист МФУ
№05110-08-6/25507
від 19.09.2023

- Розрахунки прогнозних обсягів **міжбюджетних трансфертів**, методики їх визначення, організаційно-методологічні вимоги та інші показники щодо складання проектів місцевих бюджетів
- Пояснювальна записка до оцінки доходів місцевих бюджетів на 2024 рік, врахованих у проекті Державного бюджету України на 2024 рік

Усі матеріали щодо проекту Державного бюджету України на 2024 рік розміщено на офіційному вебпорталі Верховної Ради України за посиланням:
<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42796>.

Горизонтальне
вирівнювання
податко-
спроможності

Очікувані надходження податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств розраховано з огляду на **фактичні надходження** цих податків за **січень – серпень 2023 року** та **очікувані надходження** за **вересень – грудень 2023 року**, обраховані на підставі частки надходження податків за вересень – грудень 2022 року в загальному обсязі надходження цих податків за 2022 рік

Базова дотація - надходження на 1 жителя менше **3 368,21 грн**
(1 032 місцевих бюджету, 18 обласних бюджетів та 1 014 бюджетів ТГ)
Реверсна дотація - надходження на 1 жителя більше **4 116,70 грн**
(239 місцевих бюджетів, 4 обласних бюджету та 235 бюджетів ТГ)

У разі розгляду та схвалення ВРУ законопроекту «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України» (реєстр. № 10037 від 12.09.2023) реверсна дотація у 2024 році до державного бюджету не перераховуватиметься.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Як буде
здійснений
розподіл
освітньої
субвенції

За результатами комплексних напрацювань Міністерства освіти і науки України щодо удосконалення Формули розподілу освітньої субвенції з урахуванням:

- трансформації і **формування оптимальної мережі закладів** загальної середньої освіти, внутрішніх і зовнішніх **міграційних процесів** учнів та вчителів;
- запровадження алгоритму розрахунку освітньої субвенції в умовах дистанційної (очної, змішаної) форми здобуття освіти;
- удосконалення критеріїв розподілу субвенції для приватних шкіл і на оплату простою педагогічних працівників;

удосконалення **верифікації контингенту учнів**, поданого до системи **ПАК «АІКОМ»** (Постанова КМУ від 02.12.2021 №1255 затверджено Положення

Посилання на ресурс:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-programno-aparatnij-kompleks-avtomatizovanij-informacijnij-kompleks-osvitnogo-menedzhmentu-i021221-12>)

Розподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами на 2024 р буде затверджено рішенням КМУ

Освіта

Субвенції на освіту – **110 191,6 млн грн, у т.ч:**

- **102 887 млн грн - освітня субвенція**
- **304,6 млн грн** - на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (на проведення психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять в інклюзивних класах (групах) закладів освіти, розподіл яких запропоновано здійснювати МОНОм за рівнями підтримки в освітньому процесі згідно з індивідуальними потребами дитини з особливими освітніми потребами)
- **2 500 млн грн** - на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту;
- **1 000 млн грн** - на придбання шкільних автобусів

Відновлено субвенції на:

- **500,0 млн грн** - створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти
- **1 500 млн грн** - забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

на що звернути
увагу при
плануванні
дохідної частини
бюджету
громади

- **наявні статистичні показники**, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, (за 2022 рік), **очікувані макропоказники** Мінекономіки на 2023 рік та прогнозні на 2024 рік;
- **фактичне виконання** дохідної частини бюджету за період 2023 року
- застосування нормативу зарахування ПДФО до місцевих бюджетів відповідно до норм Бюджетного кодексу України - **(60%)** (без урахування податку на доходи фізичних осіб від грошового забезпечення військовослужбовців);
- періоди дії воєнного стану.

Прогнозні показники дохідної частини місцевих бюджетів на 2024–2026 роки є неостаточними та можуть змінитись

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

на що
звернути увагу
при
плануванні
видаткової
частини
бюджету
громади

- **На наявні статистичні показники**, які використовуються при розрахунку
- **Враховувати** основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку, що впливають на **видаткову частину місцевого бюджету**, підвищення розмірів державних соціальних стандартів, прийнятих рішень місцевих рад щодо надання трансфертів та укладених договорів тощо
- **Актуальність** питань **відновлення та розвитку територій**
(У Постанові КМУ від 18.07.2023 № 731 «Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад» визначено механізм віднесення територіальних громад до територій відновлення та механізм розроблення, реалізації та моніторингу **планів відновлення та розвитку територіальних громад**)

- ✓ **Планувати видатки відновлення** пошкоджень з урахуванням **затверджених планів відновлення та розвитку** регіонів і **планів відновлення та розвитку ТГ**
- ✓ **Врахувати** потребу в коштах на:
 - **оплату праці працівників бюджетних установ** відповідно до умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати і I тарифного розряду ЄТС
 - **проведення розрахунків** за електричну й теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ і послуги зв'язку, які споживають бюджетні установи (у 2024 році пропонується збільшити на коефіцієнт 1,125, у 2025 році – на 1,086, у 2026 році – на 1,071)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Соціальні стандарти:

– **прогнозований розмір мінімальної заробітної плати (ст. 8 проекту ЗУ №10000) :**

- з 01 січня 2024 року – **7 100 грн**, з 01 квітня 2024 року – **8 000 грн**;
- з 01 січня 2025 року – **8 370 грн**;
- з 01 січня 2026 року – **8 956 грн**;

Довідково: як розрахункова величина для обчислення виплат за рішенням суду встановлюється мінімальна заробітна плата у розмірі 1600 грн.. (абз. 4 ст. 8)

– **прогнозований посадовий оклад працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки:**

- з 01 січня 2024 року – 3 195 грн, з 01 липня 2024 року – 3 600 грн;
- з 01 січня 2025 року – 3 766 грн;
- з 01 січня 2026 року – 4 030 грн;

– прожитковий мінімум:

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік
на одну особу, грн	2 920	3 183	3 431
для дітей віком до 6 років, грн	2 563	2 794	3 012
для дітей віком від 6 до 18 років, грн	3 196	3 484	3 756
для працездатних осіб, грн	3 028	3 301	3 558
для осіб, які втратили працездатність, грн	2 361	2 573	2 774

Довіково:

На червень 2023 року (за даними Міністерства соціальної політики України) фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб у цінах червня 2023 року становив **8 442 гривень**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Індексація грошових доходів

- У законопроекті № 10000 про продовження дії призупинення не йдеться - відновиться дія Закону про індексацію та відповідно Порядку №1078. Це означатиме початок проведення індексації зарплати з 1 січня 2024 року.
- Здійснювати в межах фонду оплати праці на 2024 рік (Закон України від 03.07.1991 № 1282-XII «Про індексацію грошових доходів населення»).
- Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення має здійснюватися наростаючим підсумком, починаючи з 01 січня 2024 року.

Який базовий місяць нарахування відновленої індексації?

- ✓ Фіксується від останнього місяця підвищення окладу (у 2022 р – жовтень, листопад)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Чим керуватися під час складання проектів місцевих бюджетів

- наказом Мінфіну від **14.01.2011 № 11** «Про бюджетну класифікацію» (зі змінами);
- наказом Мінфіну від **17.07.2015 № 648** «Про затвердження типових форм бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів» (зі змінами);
- наказом Мінфіну від **20.09.2017 № 793** «Про затвердження складових Програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету» (зі змінами);
- наказом Мінфіну від **03.08.2018 № 668** «Про затвердження Типової форми рішення про місцевий бюджет»(зі змінами);
- іншими нормативно- правовими актами, які застосовуються під час складання проекту місцевого бюджету.

Організаційні заходи з підготовки проекту бюджету на 2024 рік

Розпорядження
голови (начальника
ВА) про заходи із
складання проекту
бюджету

**Затвердження плану
заходів з підготовки
проекту місцевого
бюджету**

**Розробка Інструкції
з підготовки
бюджетних запитів,
доведення до ГРК**

Рекомендований план
заходів щодо
складання проекту
місцевого бюджету
наведено в додатку 2
до наказу МФУ від
31.05.2019р [№ 228](#)

**План заходів із забезпечення складання проекту місцевого
бюджету, у якому визначити:**

- ✓ заходи з підготовки матеріалів для складання проекту місцевого бюджету;
- ✓ конкретні терміни подання матеріалів;
- ✓ відповідальних за підготовку матеріалів;
- ✓ інші питання з координації діяльності учасників бюджетного процесу під час проекту місцевого бюджету

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Інструкція з підготовки бюджетних запитів

Розробка Інструкції з підготовки бюджетних запитів

Чим керуватися

- **ст. 34 БКУ, ч.3 ст. 75 БКУ**
- **Наказ Мінфіну від 06.06.2012 р. № 687 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів»**
- ✓ Використовувати типові форми бюджетних запитів місцевого бюджету з [наказу Мінфіну «Про затвердження типових форм бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів» від 17.07.2015 № 648.](#)

- ✓ Розробляється **місцевим фінорганом ЩОРОКУ** урахуванням особливостей складання проектів місцевих бюджетів, доведених Листом Мінфіну
- ✓ Затверджується **наказом місцевого фіноргану**
- ✓ **Доводиться (листом) до кожного ГРК**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Інструкції з
підготовки
бюджетних запитів у
період воєнного часу**

Врахувати :

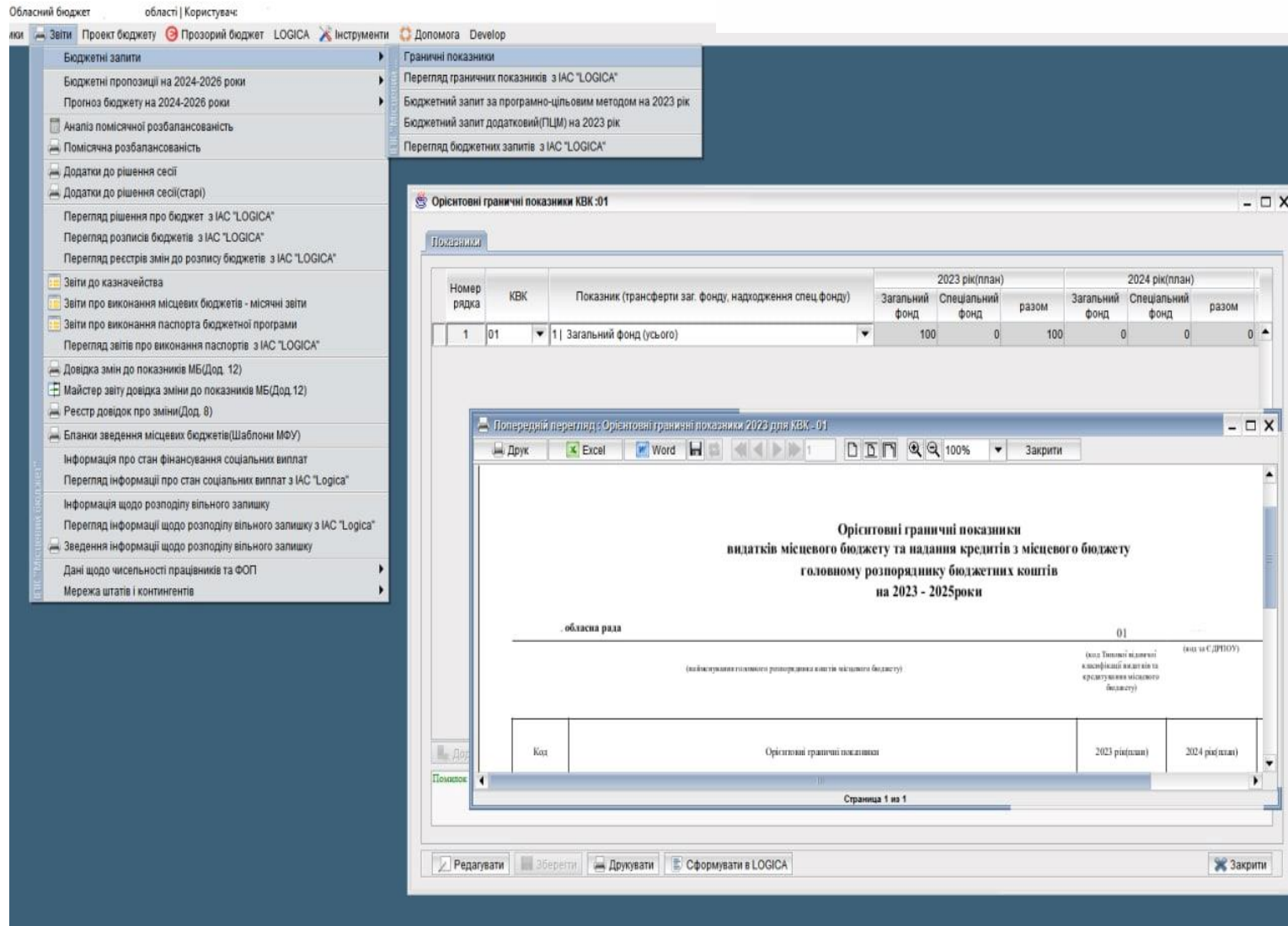
- ✓ заповнювати форми бюджетного запиту у відповідних частинах на 2024-2026 роки
- ✓ Зміни до наказу МФУ №648
не плануються!

- **Інструкцію** з підготовки бюджетних запитів для формування проєктів місцевих бюджетів **кожна місцева громада може мати свою**
- У період дії воєнного стану особливості складання бюджетних запитів для ГРК **мають визначити саме місцеві фінансові органи** (у т.ч. строки розробки та терміни подання на опрацювання МФО)

Доведення граничних обсягів видатків ГРК на 2024 рік в ІАС «LOGICA»

Місцевому фіноргану для введення та формування граничних показників для ГРК необхідно перейти до пункту **Звіти – Бюджетні запити - Граничні показники**.

Форми бюджетних запитів подати до ІАС "LOGICA" **до 1 листопада** (наказ МФУ від 30.08.2021 року № 488) Мінфін НЕ КОНТРОЛЮВАТИМЕ – розмістити обов'язково – **до кінця 2023 року**

Обласний бюджет | області | Користувач:

Звіти | Проект бюджету | Прозорий бюджет | LOGICA | Інструменти | Допомога | Developer

Бюджетні запити

- Бюджетні пропозиції на 2024-2026 роки
- Прогноз бюджету на 2024-2026 роки
- Аналіз помісячної розбалансованості
- Помісячна розбалансованість
- Додатки до рішення сесії
- Додатки до рішення сесії(старі)
- Перегляд рішення про бюджет з ІАС "LOGICA"
- Перегляд розписів бюджетів з ІАС "LOGICA"
- Перегляд реєстрів змін до розпису бюджетів з ІАС "LOGICA"
- Звіти до казначейства
- Звіти про виконання місцевих бюджетів - місячні звіти
- Звіти про виконання паспорта бюджетної програми
- Перегляд звітів про виконання паспортів з ІАС "LOGICA"
- Довідка змін до показників МБ(Дод. 12)
- Майстер звіту довідка зміни до показників МБ(Дод.12)
- Реєстр довідок про зміни(Дод. 8)
- Бланки зведення місцевих бюджетів(Шаблони МФУ)
- Інформація про стан фінансування соціальних виплат
- Перегляд інформації про стан соціальних виплат з ІАС "Logica"
- Інформація щодо розподілу вільного залишку
- Перегляд інформації щодо розподілу вільного залишку з ІАС "Logica"
- Зведення інформації щодо розподілу вільного залишку
- Дані щодо чисельності працівників та ФОП
- Мережа штатів і контингентів

Граничні показники

- Перегляд граничних показників з ІАС "LOGICA"
- Бюджетний запит за програмно-цільовим методом на 2023 рік
- Бюджетний запит додатковий(ТЦМ) на 2023 рік
- Перегляд бюджетних запитів з ІАС "LOGICA"

Орієнтовні граничні показники КБК :01

Номер рядка	КБК	Показник (трансфери заг. фонду, надходження спец фонду)	2023 рік(план)			2024 рік(план)		
			Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом
1	01	1 Загальний фонд (усього)	100	0	100	0	0	0

Орієнтовні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету головному розпоряднику бюджетних коштів на 2023 - 2025роки

обласна рада | 01

(код Типової класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету) | (код за С.ДПОУ)

Код	Орієнтовні граничні показники	2023 рік(план)	2024 рік(план)
-----	-------------------------------	----------------	----------------

Страниця 1 на 1

Редагувати | Зберегти | Друкувати | Сформувати в LOGICA | Закрити

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Організаційні заходи з підготовки проекту бюджету на 2023 рік на рівні ГРК

Формування
планів діяльності

Ознайомлення із
вимогами Інструкції
розпорядників
нижчого рівня

Підготовка
бюджетних
запитів

План діяльності ГРК

Чим КЕРУВАТИСЯ

Наказом Мінекономрозвитку від **25.07.2012 № 869** «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів...»
- Лише **для зразка** (для ГРК місцевих бюджетів форма не встановлена)

Порядки використання коштів ГРК тепер **не затверджує** (зміни до наказу № 836)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Формування проекту кошторису

Підстава:

■ ч.5 ст.22 БКУ -

Головний розпорядник бюджетних коштів:
2) організовує та забезпечує на підставі плану діяльності складання проекту кошторису та бюджетного запиту і подає їх місцевому фінансовому органу;

Що мають зробити ГРК до початку підготовки проектів кошторисів

✓ Доведений в цілому граничний обсяг видатків розподілити між розпорядниками нижчого рівня та між бюджетними програмами з огляду на пріоритети, визначені планом діяльності ГРК

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Порядок складання кошторисів:

Проекти кошторисів складаються усіма установами на плановий бюджетний період, якщо такі установи функціонували до початку бюджетного періоду, на який плануються видатки бюджету.

[Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, Постанова КМУ від 28.02.2002 № 228.](#)

Зміни діють з 12.07.2022

- ✓ Погоджувати кошториси можна в електронному вигляді (пункт 33 Порядку)
- ✓ Під час затвердження планів використання бюджетних коштів **одержувачів** можна в електронному вигляді **погоджувати їх з розпорядниками**, через яких вони отримують бюджетні кошти.

Погодження може здійснюватися із використанням системи електронної взаємодії органів виконавчої влади шляхом **оформлення аркуша погодження із накладенням уповноваженою посадовою особою кваліфікованого електронного підпису.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Що мають
зробити ГРК до
початку
підготовки
**бюджетних
запитів**

Бюджетний запит

- ✓ **довести вимоги** цієї Інструкції до відома керівників закладів, які є **розпорядниками нижчого рівня**
- ✓ **ознайомитися** з Інструкцією з підготовки бюджетних запитів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРК

організують розроблення бюджетних запитів;

подають бюджетні запити місцевим фінансовим органам у терміни та порядку, встановлені цими органами;

забезпечують **своєчасність, достовірність та зміст** поданих місцевим фінансовим органам бюджетних запитів

розміщують БЗ на своїх офіційних сайтах або оприлюднюють їх в інший спосіб не пізніше ніж через 3 робочі дні після подання відповідній місцевій раді проекту рішення про місцевий бюджет

Форми
бюджетних
запитів
та їх
особливості

- 1) **БЗ на 2023 рік: загальний (Форма 2023-1)** – узагальнений запит по головному розпоряднику
- 2) **БЗ на 2023 рік: індивідуальний (Форма 2023-2)** – ґрунтовний виклад розподілених граничних обсягів видатків на плановий рік по кожній бюджетній програмі
- 3) **БЗ на 2023 рік: додатковий (Форма 2023-3)** – містить пропозицій **про збільшення граничного обсягу видатків загального фонду** на плановий рік, *що доведений МФО разом з інструкцією*

Типові форми бюджетних запитів (наказ МФУ від 17.07.2015 № 648 “Про затвердження типових форм бюджетних запитів «для формування місцевих бюджетів” із змінами)

Заповнюємо ВСІ колонки !
Змін до Наказу 648 НЕ БУДЕ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Типові форми бюджетних запитів

➤ **Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня**

- розробляють запити за **формами 2022-2 і 2022-3** та подають їх для зведення головному розпоряднику

➤ **Головний розпорядник коштів:**

- розробляє запити за **формами 2022-2 та 2022-3** по бюджетних програмах, які реалізує самостійно;

- заповнює **форму 2022-1** та **зведені форми 2022-2 і 2022-3** за своєю мережею і подає їх до місцевого фінансового органу

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Форма-3:

- містить обґрунтування додаткової (понад граничний обсяг) потреби в бюджетному ресурсі на реалізацію програми;
- заповнюється лише після заповнення Форми-1 і Форми-2 у разі, якщо розраховані витрати перевищують граничний обсяг та індикативні прогнозні показники.

Пропозиції головного розпорядника щодо додаткових видатків та надання кредитів **розглядаються** фінансовим органом в межах балансу бюджету.

Пропозиції щодо додаткових видатків або надання кредитів **не надаються** за бюджетними програмами, за якими у зв'язку з перерозподілом зменшено обсяги видатків або надання кредитів порівняно з поточним бюджетним періодом.

ГРК має показати наскільки зміняться наслідки виконання програми у разі не виділення додаткових коштів

Гендерно орієнтоване бюджетування

- ставить людину в центр процесу розробки політик, стратегій, програм
- враховує вплив результатів політик, стратегій програм на жінок і чоловіків
- до планування та виконання залучаються всі зацікавлені сторони та потенційні партнери
- підвищує та посилює ефективність управління
- сприяє підвищенню відповідальності держави, суспільства перед громадянами щодо забезпечення справедливості та демократії

Головний принцип врахування гендерного підходу

- Усі стратегії, політики, програми, проекти та заходи мають соціальні та гендерні наслідки і впливи

Інтегрування гендерних питань в бюджетні документи

Бюджетний документ	Підрозділ документа	Включення гендерної складової
Бюджетний запит	4.1. Мета бюджетної програми, строки її реалізації	4.1.1. Гендерно-специфічна (обумовлена) мета
	8.2. Результативні показники бюджетної програми	Гендерно чутливі показники
Бюджетна програма	<ul style="list-style-type: none">• мета бюджетної програми• завдання бюджетної програми• напрями діяльності• результативні показники	

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Приклад ГБА програми «Розвиток дитячо-юнацького та резервного Спорту»

Створення необхідних умов для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття здорового способу життя, підготовки спортсменів для резервного спорту

Створення необхідних умов для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля хлопців і дівчат відповідно до їх віку, потреб та місця проживання самореалізації, набуття здорового способу життя, підготовки спортсменів для резервного спорту

Мета програми

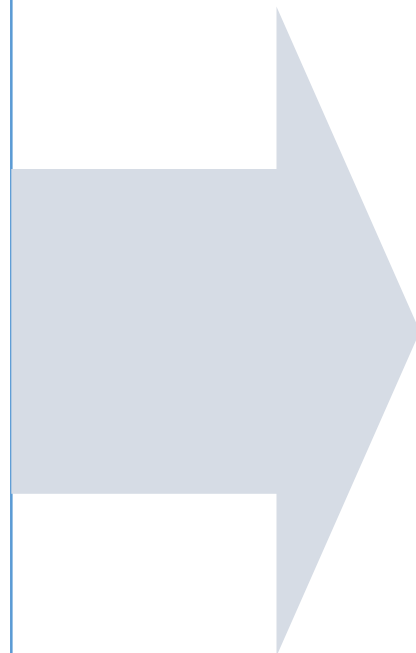

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Приклад ГБА програми «Розвиток дитячо-юнацького та резервного Спорту»

Підготовка спортивного резерву та підвищення рівня фізичної підготовленості дітей дитячо-юнацькими спортивними школами

Підготовка спортивного резерву та підвищення рівня фізичної підготовленості **хлопців і дівчат** дитячо-юнацькими спортивними школами

Забезпечення рівного доступу дівчатам і хлопцям до занять у дитячо-юнацьких школах

Завдання програми

РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ПРОГРАМИ «РОЗВИТОК ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТА РЕЗЕРВНОГО СПОРТУ»

Показники затрат:	<ul style="list-style-type: none"> – Кількість комунальних ДЮСШ, од.; – кількість штатних працівників комунальних ДЮСШ, осіб.
Показники продукту:	<ul style="list-style-type: none"> – Середньорічна кількість учнів комунальних ДЮСШ, осіб; – кількість учнів комунальних ДЮСШ, з них дівчат, осіб; – що взяли участь у регіональних спортивних змаганнях, осіб, з них дівчат осіб.
Показники ефективності:	<ul style="list-style-type: none"> – Середні витрати на утримання однієї комунальної ДЮСШ з розрахунку на одного працівника, грн; – середньомісячна заробітна плата працівника ДЮСШ, грн; – середні витрати на навчально-тренувальну роботу у комунальних ДЮСШ з розрахунку на одного учня, грн; – середні витрати на забезпечення участі одного учня комунальних ДЮСШ у регіональних спортивних змаганнях, грн.
Показники якості:	<ul style="list-style-type: none"> – Кількість підготовлених у комунальних ДЮСШ, майстрів спорту України/кандидатів у майстри спорту України, осіб; з них дівчат, осіб; – кількість учнів комунальних ДЮСШ, які здобули призові місця в регіональних спортивних змаганнях, осіб, з них дівчат, осіб.

Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (ТПКВКМБ / ТКВК 1070)

Забезпечити рівні можливості для отримання повної загальної середньої освіти та реабілітаційних послуг дівчатами та хлопцями, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, з урахуванням нозології захворювання

Завдання програми

Показники затрат:

- Кількість закладів (за ступенями шкіл та нозологіями) од.;
- Усього середньорічне число ставок/штатних одиниць, од., у тому числі:
 - педагогічного персоналу, од.;
 - адмінперсоналу (за умовами оплати віднесених до педагогічного персоналу), од.;
 - спеціалістів, од.;
 - робітників, од.
- Усього середньорічна кількість працівників (жінок/чоловіків), од.

Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку
(ТПКВКМБ / ТКВК 1070)

Забезпечити рівні можливості для отримання повної загальної середньої освіти та реабілітаційних послуг **дівчатами та хлопцями**, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, з урахуванням нозології захворювання

Завдання програми

Показники продукту:

- середньорічна кількість учнів (**дівчат/хлопців**), осіб;
- середньорічна кількість дітей пільгових категорій (**хлопців/дівчат**), осіб;
- кількість випускників усього, з них:
 - випускники 9-10 класів (**дівчат/хлопців**), осіб;
 - випускників 11-12 класів (**дівчат/хлопців**), осіб;
- кількість осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (**дівчат/хлопців**), яким буде виплачуватися одноразова грошова допомога при працевлаштуванні, осіб.

Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку
(ТПКВКМБ / ТКВК **1070**)

Забезпечити рівні можливості для отримання повної загальної середньої освіти та реабілітаційних послуг **дівчатами та хлопцями, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, з урахуванням нозології захворювання**

авдання програми

Показники ефективності:

- середні витрати на 1 вихованця (**дівчину /хлопця**), грн;
- середні витрати на одяг, взуття, засоби гігієни, канцелярські товари і шкільне приладдя на 1 вихованця (**дівчину/хлопця**), грн;
- середні витрати на харчування 1 вихованця, грн

Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку
(ТПКВКМБ / ТКВК **1070**)

Забезпечити рівні можливості для отримання повної загальної середньої освіти та реабілітаційних послуг **дівчатами та хлопцями, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, з урахуванням нозології захворювання**

Показники якості:

- відсоток дітей-випускників (**дівчат/хлопців**), які продовжать навчання:
 - у спеціальних навчальних закладах для отримання повної загальної середньої освіти;
 - у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
 - у закладах вищої освіти

Завдання програми

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Чи будуть зміни
до Типових форм
Рішення про
місцевий бюджет

Наказ Мінфіну від **03.08.2018 № 668** «Про затвердження
Типової форми рішення про місцевий бюджет»(зі змінами)

ЗМІНИ ДО НАКАЗУ НЕ ПЛАНУЮТЬСЯ !

Типові форми Рішення про місцевий бюджет і додатки до нього складаються місцевим фінансовим органом з використанням комп'ютерної програми «Інформаційно-аналітична система управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA».

Наказ Міністерства фінансів України від 27.08.2020 року № 534 «Про впровадження в дослідну експлуатацію комп'ютерної програми «Інформаційноаналітична система управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «**LOGICA**»

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Дякую за увагу!

Тетяна Овчаренко, консультантка Програми USAID DOBRE